

KÚRIA

Bfv.II.128/2013/5.szám

A Kúria Budapesten, a 2013. év június hó 17. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A rágalmazás vétsége miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a magánvádló által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Miskolci Városi Bíróság 32.B.3493/2011/12. számú, illetőleg a Miskolci Törvényszék 14.Bf.1308/2012/4. számú ítéletét és végzését hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Miskolci Városi Bíróság a 2012. május 23-án kihirdetett 32.B.3493/2011/12. számú ítéletével a terheltet az ellene a Btk. 179. §-ának (1) bekezdésében meghatározott rágalmazás vétsége miatt emelt vád alól felmentette. Az eljárás során felmerült 15.000 Ft büntügyi költség viselésére a magánvádlót kötelezte.

A városi bíróság rögzítette, hogy a magánvádló a Miskolci Városi Bírósághoz 2011. november 8-án megküldött beadványában rágalmazás vétsége miatt terjesztett elő magánindítványt a terhelttel szemben.

A magánindítványban foglaltak szerint korábban házastársak voltak, házasságuk felbontásától kezdve a bírósági döntés alapján a közös lakásukat megosztottan használják. A terhelt 2011. január 6-án feljelentést tett ellene lopás büntette miatt. Ezen eljárást a Miskolci Városi Ügyészség megszüntette. Ezt követően nevezett 2011. október 11-én egy a korábbi feljelentéssel érintett, eltűnt, majd később előkerült ülőgarnitúra miatt a Miskolci Rendőrkapitányságon lopás miatt újból feljelentést tett ellene.

A megállapított tényállás lényege a következő.

A terhelt 2011. szeptember 7-én a Miskolci Rendőrkapitányságon 05010/40134/2011.id.szám alatt lopás vétsége miatt feljelentést tett volt házastársa ellen.

A feljelentés szerint a felek tulajdonát képező lakás a bontóperük során közös tulajdonukban maradt, osztott lakáshasználatban, a lakás nem lakott. 2011. szeptember 5-én 16 órakor az édesanyja a fenti lakásba felmenve észlelte a feljelentő tulajdonát képező, korábban a gardróbban elhelyezett, kb. 90.000 Ft értékű ülőgarnitúra eltűnését, amely 2011. augusztus végén még megvolt. A feljelentő édesanyja a lépcsőházba kinézve látta, hogy a magánvádoló dobozokat vitt a gépjárművéhez.

Tartalmazta a feljelentés azt is, hogy a lakás nincs feltörve, ezért oda ismeretlen személy nem juthatott be. A lakáshoz a feljelentőn és volt házastársán kívül a feljelentő szüleinek van kulcsa, illetve még ők ismerik a beépített biztonsági számkódos rács kódszámát. Mindezekre figyelemmel a feljelentést a magánvádoló ellen terjesztette elő.

Tanúkénti kihallgatásai során a terhelt a feljelentésben foglaltakat változatlan tartalommal fenntartotta, és azzal egészítette ki, hogy további, tulajdonában álló, értékkel nem bíró kisebb tárgyak is eltűntek a lakásból. Utalt arra is, hogy a magánvádoló ellen korábban is volt büntetőeljárás, szintén amiatt, mert a fenti közös tulajdonú lakásból berendezési tárgyakat vitt el. Ezen eljárást a Miskolci Városi Ügyészség megszüntette.

A büntetőeljárás során tanúként hallgatták meg terhelt édesanyját és a magánvádló barátnőjét. A terhelt édesanyja vallomásában megerősítette a terhelt feljelentésében előadottakat, míg a terhelt barátnője akként nyilatkozott, hogy ő a magánvádló gépkocsijában tartózkodott a lakás előtt, és a magánvádló csak személyes tárgyakat hozott el onnan, ülőgarnitúrát nem.

A magánvádló gyanúsítottkénti kihallgatása során tagadta, hogy a feljelentésben megjelölt ülőgarnitúrát a közös lakásból elhozta. Kitért arra, hogy saját személyes használati tárgyai vannak még mindig a közös lakásban, oda kizárólag a leveleiért és ezekért szokott felmenni. Elképzelhetőnek tartotta, hogy 2011. szeptember 5-én járt a kérdéses ingatlanban, miközben barátnője a gépjárműben lent várakozott. Dobozban kizárólag a személyes tárgyait vitte el.

A nyomozó hatóság 2011. október 12-én a kérdéses közös lakásban és a magánvádló ingatlanában is házkutatást tartott. Ennek során a közös lakásban, a magánvádló kizárólagos használatában lévő zárt állapotú szobában a feljelentésben megjelölt ülőgarnitúrát négy db nagypárna hiányával előtalálták és azt a sértettnek kiadták. A házkutatás foganatosítása során a magánvádló a nyomozóhatóság tudomására hozta, hogy a kizárólagos használatában lévő szobájának zárját ugyanazon kulcs nyitja, mint amely a lakásban található WC-t és spájzot. Ennek tényéről a nyomozóhatóság a helyszínen meggyőződött. A magánvádló a folytatólagos gyanúsított ki hallgatása során is megerősítette ezt a tényt és azzal védekezett, hogy erre tekintettel az ülőgarnitúrát a szobában rajta kívül más is elhelyezhette.

A Miskolci Rendőrkapitányság 2011. december 29-i rendőri jelentése rögzítette és összefoglalta a fenti adatokat, azzal, hogy a terhelt és a magánvádló közötti szembesítés eredményre nem vezetett, valamint, hogy az igazságügyi mérnökszakértő az ülőgarnitúra összértékét 18.000 Ft-ban, a feltalált - nagypárnák nélküli - egységek értékét 10.000 Ft-ban állapította meg.

A Miskolci Rendőrkapitányság a 2011. december 29-én meghozott

6397/2011/bü. számú határozatával a magánvádló ellen lopás vétségének megalapozott gyanúja miatt folyamatban lévő eljárást, figyelemmel arra, hogy a nyomozás adatai alapján nem állapítható meg bűncselekmény elkövetése és az eljárás folytatásától sem várható eredmény [Be. 190. § (1) bekezdés b) pontja] megszüntette.

A Miskolci Városi Ügyészség B.8552/2011/6. számú 2012. január 30-án kelt határozatával a terhelt panaszát elutasította. A határozatban utalt arra, hogy a nyomozás során nem sikerült olyan információt beszerezni, amely a bűncselekmény elkövetését megnyugtató módon alátámasztaná. Nem volt lehetséges olyan bizonyítási eszközök beszerzése sem, amelyek a terhelt állításait alátámasztanák, illetőleg - figyelemmel a Be. 4. § (2) bekezdésére - a magánvádló védekezését megfelelő módon cáfolnák.

Az ítélet ellen, amelyet a terhelt és védője tudomásul vett, a magánvádló fellebbezett a terhelt bűnösségének megállapítása érdekében. A másodfokú eljárásban az iratok hamis vád büntette miatt nyomozás elrendelése céljából az ügyészségnek megküldését, másodsorban a terhelt büntetőjogi felelősségének rágalmazás vétségében megállapítását kérte.

A Miskolci Törvényszék a 2012. október 29-én meghozott 14.Bf.1308/2012/4. számú végzésével az első fokú ítéletet helybenhagyta, a magánvádlót további 10.000 Ft büntügyi költség viselésére kötelezte.

A tényállást azzal egészítette ki, hogy a magánvádlót a Miskolci Rendőrkapitányság 2011. október 12-én gyanúsítottként hallgatta ki a Btk. 316. § (1) bekezdése és (2) bekezdés I. fordulata szerint minősülő kisebb értékre elkövetett lopás vétségének megalapozott gyanúja miatt. A magánvádló vallomásaiban nyilatkozott arról, hogy a a volt közös lakásukat a házasság felbontása iránti polgári perben hozott ítéletnek megfelelően megosztottan használja volt feleségével. A lakáshoz mindketten rendelkeznek lakáskulccsal. Nyilatkozott arról is, hogy a feljelentésben sérelmezett ülőgarnitúra eltűnéséről ismeretlennel nem rendelkezik, annak sorsáról nem tud. Tagadta a terhére rótt bűncselekmény elkövetését, határozottan állította, hogy a keresett ülőgarnitúrát a lakás közös helyiségéből nem vette el. A kihallgatást követően a

nyomozóhatóság ugyanezen napon házkutatást fogantatosított a fenti címen a magánvádló által kizárólagosan használt lakrészben. Ennek eredményeként ott a feljelentésben megjelölt ülőgarnitúrát megtalálták, lefoglalták és a terheltnek kiadták.

A jogerős határozatok ellen a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjára utalással, a terhelt anyagi jogszabályt sértő felmentése miatt, hatályon kívül helyezés és - arra tekintettel, hogy a cselekmény hamis vád bűncselekményének minősülhet - az iratok az ügyészség részére történő megküldése, másodlagosan a terhelt bűnösségének rágalmozás vétségében megállapítása érdekében a magánvádló terjesztett elő törvényes határidőn belül felülvizsgálati indítványt.

Írásban kiegészített indítványának lényege szerint a cselekmény közvádas bűncselekménynek minősülhet, erre tekintettel az eljáró bíróságoknak az iratokat az ügyészségnek kellett volna megküldenie. Téves az az álláspont, hogy az ügy adatai erre nem utalnak, miután nem lehet különbséget tenni között, hogy valótlán feljelentés esetén az eljárást bűncselekmény hiányában, - illetőleg azért mert azt nem a feljelentett követte el - szüntetik meg, avagy amiatt, mert a nyomozás adatai alapján nem állapítható meg bűncselekmény elkövetése és az eljárás folytatásától sem várható eredmény [Be. 109. § (1) bekezdés a) és b) pontja].

Amennyiben hatályon kívül helyezésre nem kerülhet sor, a terhelt bűnösségének rágalmozás vétségében megállapítása indokolt. A terhelt ugyanis feljelentésében kifejezetten azt állította, hogy a lopást ő követte el, a feljelentést személyének megjelölésével ellene tette meg.

Azt, hogy a lopást nem követte el, álláspontja szerint a nyomozást megszüntető határozat jogcíme is alátámasztja. Egyébként a feljelentő a ténylegesen 18.000 Ft helyett a garnitúra értékét is 90.000 Ft-ban jelölte meg.

A terhelt védője beadványában és a nyilvános ülésen is vitatta a felülvizsgálati indítványban előadottakat. A felmentő határozatok hatályában tartását kérte.

A Kúria a támadott határozatokat a Be. 423. § (1) és (4) bekezdésének megfelelően a jogerős határozatokban megállapított tényállás alapul vétele mellett a felülvizsgálati indítványban

hivatkozott, a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja szerinti okból vizsgálta felül. Ezen túlmenően a felülvizsgálat a Be. 423. § (5) bekezdése szerint hivatalból kiterjedt a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja szerinti [tételen a Be. 373. § (1) bekezdés I/b és I/c pontja, valamint a II. és IV. pontjai] eljárásjogi okokra is.

Ennek során hatályon kívül helyezést kötelezővé tevő abszolút eljárásjogi szabálysértést nem észlelt.

A felülvizsgálati indítványt alaptalannak találta.

A Btk. 179. § (1) bekezdése szerint rágalmazás vétségét követi el az, aki valakiről, más előtt a becsület csorbítására alkalmas tényt állít, vagy híresztel, vagy ilyen tényre közvetlenül utaló kifejezést használ.

A rágalmazás szándékos bűncselekmény. A bűnösség megállapításához szükséges, hogy az elkövető tudata átfogja, hogy a tényközlés más előtt történik, és objektíve alkalmas a sértett becsületének csorbítására. Nem feltétele azonban a bűnösségnek a sértési célzat és közömbös a motívum is.

Ezért a bűnösség megállapítása szempontjából közömbös a tényállás valótlanságának tudata, a valóságtartalom tisztázatlansága. A szándékosság megállapításához elégséges, ha az elkövető tudata átfogta, hogy tényközlésének tartalma - az általa állított, híresztelt tény - becsület csorbítására alkalmas.

Ekként sem az adott tény valósága, sem a tényközlés közérdektől, vagy jogos magánérdektől vezéreltsége, ilyen motívuma, illetve célzata önmagában, közvetlenül nem zárja ki a becsület csorbítására objektíve alkalmas tartalmú tényközlés büntetendőségét.

A Miskolci Városi Bíróság és a Miskolci Törvényszék okszerűen ismerte fel, hogy a terhelt cselekménye nélkülözi a jogellenességet (a társadalomra veszélyességet) így a Btk. 10. § (1) bekezdésére figyelemmel bűncselekményt nem képezhet.

A rágalmazás tárgyában évszázados az az ítélkezési gyakorlat, amely - meghatározott feltételek mellett - a hatóság előtt folyamatban lévő ügyben megtett nyilatkozatot nem tekinti jogellenesnek (HGY 1011.).

Azonban - amint erre az eljárás bíróságok részletes elemzéssel utaltak - a jogellenesség hiánya nem csak a hatóság előtt már folyamatban lévő ügyben, - az adott eljárás érdemével összefüggésben - a joggyakorlás indokolt és szükséges keretei között tett, a becsület csorbítására egyébként objektíve alkalmas tényállítások kapcsán, hanem hatósági eljárást megindító beadványban részletezett tényközlés tekintetében is megállapítható. Ellenkező esetben ugyanis a jog által biztosított igényérvényesítés lehetősége eleve kizárt volna (EBH 2011/2394.).

Az irányadó tényállás szerint a terhelt azért tett lopás miatt feljelentést, mert a különvagyonát képező ülőgarnitúra a közös lakásból eltűnt, és oda rajta és családtagjain kívül - csak a magánvádló juthatott be. A kérdéses ülőgarnitúra elvitelét a magánvádló tagadta, a házkutatás során azonban az az általa kizárólagosan használt - bár közös kulccsal mások által is felnyitható - zárt lakrészéből került lefoglalásra. Indokolatlanul gyalázkodó becsmérő tartalmú kijelentéseket a terhelt feljelentésében nem használt.

Olyan adat pedig, amely szerint a feljelentés objektíve valótlan lett volna nem merült fel. A nyomozás megszüntetésére azért került sor, mert annak adatai alapján nem volt megállapítható bűncselekmény elkövetése és az eljárás folytatásától sem volt eredmény várható.

Ekként a terhelt, kizárólag a törvényben írt jogokat gyakorolta, amikor a Be. 171. §-ának (1) bekezdésében foglaltakkal élve feljelentést tett a magánvádló ellen.

Így a Be. 6. § (3) bekezdés a) pontjára tekintettel okszerűen mentették fel az eljárás bíróságok a terheltet az ellene a Btk. 179. §-ának (1) bekezdésében meghatározott rágalalmazás vétsége miatt emelt vád alól.

Helytállóan járt el mind a városi bíróság, mind a törvényszék amikor úgy foglalt állást, hogy az iratok az ügyésznek megküldése [Be. 501. § (1) bekezdés a) pontja] nem szükséges, mivel a feljelentés és az iratok alapján nem látszik megállapíthatónak hamis vád, mint olyan bűncselekmény, amely miatt a vádat az ügyész képviseli. A hamis vád bűncselekményeként minősítésnek - így a megküldésnek is - ugyanis feltétele, hogy az elkövető hatóság előtt tett vádoló nyilatkozata objektíve valótlan legyen, míg ha az állított tény megtörténte nem bizonyítható, felmentő rendelkezés

meghozatalának van helye (BH 1978.457., BH 1999.197.).

A kifejtettekre figyelemmel a Kúria a felülvizsgálati indítványt alaptalannak találta, ezért a támadott határozatokat a Be. 426. §-a alapján hatályukban fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezést a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatát a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja kizárja. Az ismételt felülvizsgálati indítvány tilalmáról a Be. 418. § (3) bekezdése és 421. § (3) bekezdése rendelkezik.

A Kúria a határozatát a Be. 420. § (1) bekezdésének megfelelően nyilvános ülésen hozta meg.

Budapest, 2013. június 17.

*Dr. Kónya István s. k. a tanács elnöke, Dr. Szabó Péter s. k.
előadó bíró, Dr. Csák Zsolt s. k. bíró*

A kiadmány hiteléül:

*bíróági tisztviselő
MTné*